

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 11 kap. i strafflagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 11 kap. i strafflagen (RP 47/2025 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 38/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Tiina Turunen, justitieministeriet
- avdelningschef Ville Hinkkanen, justitieministeriet
- referendarieråd Jarmo Hirvonen, riksdagens justitieombudsmans kansli
- tingsdomare Juha Hartikainen, Helsingfors tingsrätt
- specialåklagare Krista Mannerhovi, Åklagarmyndigheten
- ledande specialsakkunnig Robin Harms, diskrimineringsombudsmannens byrå
- polisinspektör Måns Enqvist, Polisstyrelsen
- advokat Antti Riihelä, Finlands Advokater
- jurist Tytti Oras, Finlands Journalistförbund rf
- ordförande Yaron Nadbornik, Centralrådet för de Judiska Församlingarna i Finland
- ordförande för sektionen för mänskliga rättigheter Ilkka Aura, Religionernas samarbete i Finland - RESA-forumet rf
- professor Sakari Melander.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att strafflagen ändras. Det föreslås att det till strafflagens kapitel om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten ska fogas en straffbestämmelse om förnekelse av allvarligt internationellt brott. Till detta brott gör sig enligt lagförslaget den skyldig som, på ett

Betänkande LaUB 16/2025 rd

sätt som är ägnat att uppmåna till våld eller hat mot en i bestämmelsen om hets mot folkgrupp avsedd grupp eller en medlem av gruppen och att störa den allmänna ordningen, offentligen förnekar, ursäktar eller allvarligt förringar ett sådant folkmord, ett sådant brott mot mänskligheten, ett sådant aggressionsbrott eller en sådan krigsförbrytelse som fastställts genom ett lagakraftvunnet avgörande av en erkänd internationell domstol. På brottet ska bestämmelserna om straffansvar för juridiska personer tillämpas.

Den föreslagna lagen grundar sig på Europeiska unionens råds rambeslut om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet och på det överträdelseförfarande som gäller rambeslutet och som kommissionen har inlett mot Finland samt på bestämmelserna i första tilläggsprotokollet till Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft hösten 2025.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att 11 kap. om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten i strafflagen kompletteras med en ny 10 b §, där förnekelse av allvarliga internationella brott definieras som ett brott. Kriminaliseringen baserar sig enligt förslaget på rådets rambeslut 2008/913/RIF om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen (rambeslutet om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet) och det överträdelseförfarande som kommissionen inlett mot Finland i fråga om det samt föreskrifterna om detta i det första tilläggsprotokollet till Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet.

Enligt den föreslagna straffbestämmelsen straffas den som offentligen förnekar, ursäktar och allvarligt förringar vissa allvarliga internationella brott, då det görs utifrån en sådan rasistisk grund som nämns i straffbestämmelsen om hets mot folkgrupp på ett sätt som är ägnat att uppmåna till våld och hat mot en i 10 § avsedd grupp eller en medlem av gruppen och störa den allmänna ordningen. Enligt den föreslagna bestämmelsen är förnekelse, ursäktande och allvarligt förringande av allvarliga internationella brott straffbart endast då en erkänd internationell domstol fastställt att de ägt rum. Också en juridisk person kan ställas till straffansvar för en sådan gärning.

Syftet med propositionen är att förtydliga lagstiftningen i fråga om kriminalisering av ursäktande, förnekelse eller allvarligt förringande i offentligheten av folkmordet av judar och andra allvarliga internationella brott, så att den finländska lagstiftningen på ett tillräckligt entydigt sätt uppfyller de skyldigheter som gäller detta i rambeslutet (se RP, s. 21). Hittills har till exempel förnekelse av förintelsen kunnat straffas som hets mot folkgrupp.

Ett ytterligare syfte är att förbättra jämlikheten mellan de befolkningsgrupper som lever i Finland och att bekämpa rasism. Enligt förslaget betonas klandervärddheten för sådana gärningar vars incitament är hat som baserar sig på etnicitet, religion, härkomst eller en annan motsvarande egenhet. Genom propositionen genomförs också skrivningen om kriminalisering av förnekelse av

Betänkande LaUB 16/2025 rd

förintelsen i statsrådets meddelande till riksdagen om rasism och likabehandling (SRM 2/2023 rd, RP, s. 21).

Grundlagsutskottet har lämnat utlåtande (GrUU 38/2025 rd) om propositionen. Enligt utlåtandet kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Grundlagsutskottet har dock framfört vissa anmärkningar som behandlas nedan. Grundlagsutskottet har bland annat påpekat att man i den föreslagna regleringen kan identifiera drag av att strafflagen utnyttjas i symboliskt syfte (se GrUU 38/2025 rd, s. 4). Grundlagsutskottet hänvisar bland annat till anmärkningen i propositionen (s. 38) att den föreslagna lagändringen inte har som syfte att de facto utvidga området för det straffbara beteendet, utan snarare förtydliga lagstiftningen i den utsträckning som förnekelse, ursäktande eller allvarligt förringande av allvarliga internationella brott är straffbart då vissa förutsättningar uppfylls.

Lagutskottet anser utifrån inkomna uppgifter att propositionens ovan nämnda syften är motiverade. Utskottet instämmer i grundlagsutskottets synpunkt att den överlappande straffreglering som avses i propositionen kan ha drag av att vara symbolisk, vilket är av betydelse bland annat vid bedömningen av om den föreslagna regleringen är påkallad av ett vägande samhälleligt behov. Lagutskottet noterar att det i propositionsmotiven (RP, s. 36—37) förklaras hur kriminaliseringsprinciperna realiserar när det gäller den nu föreslagna bestämmelsen. Med hänvisning till ovan nämnda sidor i propositionen och i ljuset av inkommen utredning anser lagutskottet att den föreslagna bestämmelsen är godtagbar med hänsyn till kriminaliseringsprinciperna och de allmänna förutsättningarna för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna. Det är också av betydelse att den föreslagna straffbestämmelsen, till skillnad från den gällande bestämmelsen om hetsbrott, utöver folkgrupper också skyddar enskilda individer. De överträdelseförfaranden som Europeiska kommissionen har inlett är också av betydelse när det gäller behovet av den föreslagna bestämmelsen.

Sammantaget tillstyrker lagutskottet lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Rekvisitet för allvarligt förringande

I den nya 10 b § som föreslås i 11 kap. i strafflagen föreskrivs om rekvisitet för allvarligt förringande. Grundlagsutskottet behandlar rekvisitet i sitt utlåtande (GrUU 38/2025 rd, s. 3—4).

Grundlagsutskottet har för det första påpekat att det i det förslag som utskottet bedömde 2002 (GrUU 26/2002 rd) hade det varit straffbart att förringa eller förneka allvarliga internationella brott under förutsättning att förringandet eller förnekelsen kan störa den allmänna ordningen. Det gärningssätt i fråga om förringande som grundlagsutskottet då ansåg vara problematiskt med tanke på kraven på exakthet och proportionalitet fick i den slutliga versionen av rambeslutet ett nytt tilläggs villkor om hur allvarligt förringandet är. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att gärningssättet vid allvarligt förringande, när det bedöms självständigt, fortfarande inte uppfyller det exakthetskrav som utskottet lyfte fram i samband med rambeslutet.

Enligt grundlagsutskottet är det till denna del särskilt betydelsefullt att både det slutliga rambeslutet och den nu föreslagna kriminaliseringen förutsätter att straffbar förnekelse och straffbart

Betänkande LaUB 16/2025 rd

ursäktande och förringande är ägnat att uppmuntra till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp som avses i bestämmelsen om hets mot folkgrupp och att störa den allmänna ordningen. Enligt propositionsmotiven (s. 33) innebär ett förfarande som ”är ägnat att uppmäna” till våld eller hat att gärningen i typfallet uppmäna till våld eller hat. Grundlagsutskottet anser att dessa villkor, tolkade på detta sätt, preciserar tröskeln för tillämpning av bestämmelsen så att den föreslagna kriminaliseringen inte blir problematisk med avseende på 8 § i grundlagen på ett sätt som påverkar lagstiftningsordningen. Grundlagsutskottet är dock inte helt övertygat om att gärningssättet vid allvarligt förringande är av självständig betydelse. Enligt grundlagsutskottets utlåtande bör lagutskottet precisera den föreslagna regleringen.

Enligt uppgifter från justitieministeriet motsvarar uttrycket ”allvarligt förringande” i den föreslagna straffbestämmelsen det som används i artikel 1.1 c och d i rambeslutet. Rambeslutet är bindande med avseende på det resultat som ska uppnås, men de ger medlemsstaterna frihet i fråga om genomförandet. Det är därför möjligt att försöka ersätta uttrycket med ett mer exakt uttryck som täcker motsvarande område.

Såsom nämns ovan är grundlagsutskottet inte helt övertygat om att gärningssättet vid allvarligt förringande är av självständig betydelse. Det kan bland annat tolkas så att gärningssättet skulle kunna uteslutas ur den föreslagna bestämmelsen. Enligt justitieministeriet är en sådan lösning emellertid inte ändamålsenlig med beaktande av det pågående överträdelseförfarandet och målet att straffbestämmelserna tydligare än i nuläget ska stämma överens med kraven i rambeslutet. Enligt uppgifter från justitieministeriet kan rekvisitet som gäller allvarligt förringande (på finska ”vakava vähätely”) ersättas med ”uppenbart förringande” (på finska ”mitätöinti”). Eftersom det nya finska begreppet ”mitätöinti” är starkare än det ursprungliga finska uttrycket ”vakava vähätely” är det inte längre nödvändigt att på finska förstärka rekvisitet genom att ange allvarlighetsgraden. Lagutskottet föreslår att den föreslagna 11 kap. 10 b § preciseras på det sätt som framgår av detaljmotiveringen nedan.

Definitionen av erkänd internationell domstol

Den nya 10 b § som föreslås i 11 kap. i strafflagen innehåller ett villkor om att förnekelse, ursäktande eller allvarligt förringande ska gälla ett sådant folkmord, ett sådant brott mot mänskligheten, ett sådant aggressionsbrott eller en sådan krigsförbrytelse som fastställts genom ett lagakraftvunnet avgörande av en erkänd internationell domstol.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 38/2025 rd, s. 5) bedömt vad som avses med en erkänd internationell domstol. Grundlagsutskottet konstaterar att det är fråga om en domstol som inrättats genom ett behörigt internationellt avtal och vars jurisdiktion erkänns av den berörda avtalsparten och som är behörig i ärenden som gäller straffrättsligt ansvar. Uttrycket ”erkänd” i bestämmelsen preciserar enligt grundlagsutskottet inte tillräckligt den grupp av domstolar som avses i bestämmelsen, eftersom det med tanke på bestämmelsen också enligt propositionsmotiven (s. 32) är centralt att endast internationella domstolar vars behörighet Finland erkänner är aktuella. Enligt grundlagsutskottet preciseras definitionen väsentligt om uttrycket ändras exempelvis till ”en av Finland erkänd”. Grundlagsutskottet anser att det är nödvändigt att lagutskottet preciserar den föreslagna regleringen.

Betänkande LaUB 16/2025 rd

Också vid lagutskottets sakkunnigutfrågning har det framförts att det centrala med avseende på bestämmelsen är att det uttryckligen är fråga om en av Finland erkänd internationell domstol och att det inte kan vara fråga om vilken som helst av någon annan part erkänd internationell domstol.

Lagutskottet noterar att kravet på att domstolen ska vara erkänd enligt propositionsmotiven (RP, s. 32) innebär att endast sådana internationella domstolar vars behörighet Finland erkänner blir aktuella. Följaktligen är inte vilken som helst domstol som exempelvis inrättas genom ett multilateralt avtal en i bestämmelsen avsedd domstol, utan det förutsätts dessutom att Finland erkänner att den är behörig att behandla ärenden som gäller straffansvar. Vidare anges det i propositionen (s. 32) att om nya specialdomstolar med behörighet för de nämnda brotten inrättas i framtiden, hör de också till de internationella domstolarna som avses i bestämmelsen, och gärningar som fastställts med lagakraftvunna avgöranden av dessa hör till tillämpningsområdet för bestämmelsen.

Enligt uppgifter från justitieministeriet tillåter rambeslutet om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet att straffbarheten avgränsas till att gälla de brott som fastställts genom ett slutgiltigt beslut av en nationell domstol i en medlemsstat och/eller en internationell domstol eller enbart av en internationell domstol. "Internationell domstol" definieras inte närmare i rambeslutet och att den internationella domstolen ska vara erkänd varken behandlas eller nämns i rambeslutet. Vid beredningen av propositionen har man strävat efter en ordalydelse som så exakt som möjligt motsvarar den i rambeslutet.

Enligt uppgifter från justitieministeriet har det varit och kan även i fortsättningen väntas vara möjligt att inrätta internationella domstolar på olika rättsliga grunder, och behörigheten för dessa domstolar har erkänts och kan också fortfarande erkännas på olika sätt. Det är också typiskt för internationell straffrätt att den kan utvecklas genom sedvanerätt. Flera domstolar som är relevanta för den föreslagna bestämmelsen har inrättats med Förenta nationernas starka medverkan, och således kan också Finland anses ha godkänt domstolarna i fråga som behöriga. Till exempel har de särskilda internationella tribunalerna för Jugoslavien och Rwanda inrättats genom beslut av FN:s säkerhetsråd, vars mandat har grundat sig på FN:s stadga. Internationella brottmålsdomstolen (ICC) är ett fristående organ som inte lyder under FN, men domstolens historiska bakgrund har emellertid nära samband med FN:s verksamhet. Internationella brottmålsdomstolen inrättades 1998 genom Romstadgan, som Finland har ratificerat.

Å andra sidan grundade sig exempelvis Nürnbergprocessen på Londonöverenskommelsen från 1945 som ingicks mellan de segrande länderna i andra världskriget och på stadgan för den internationella militärtribunalen som bifogades till överenskommelsen. Fler länder anslöt sig sedermera till Londonöverenskommelsen, men bland annat Finland och Sverige har inte anslutit sig till den. För Finlands del invercade det faktum att Finland hörde till de förlorande staterna i andra världskriget.

Londonöverenskommelsen tillkom inte genom FN:s medverkan, men FN:s generalförsamling bekräftade år 1946 genom resolution 95 (I) de folkrättsliga principer som fastställts i Nürnbergtribunalens stadga och dom, alltså de så kallade Nürnbergprinciperna. Stadgan för den internationella militärtribunalen nämns uttryckligen i den kriminaliseringsskyldighet i artikel 1.1 d i rambeslutet om bekämpande av rasism som ligger till grund för propositionen, vilket framhäver stad-

Betänkande LaUB 16/2025 rd

gans erkända status också i EU-rätten. Dessutom nämns stadgan i artikel 6 i första tilläggsprotokoll till Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet (Budapestkonventionen), som gäller motsvarande kriminaliseringsskyldighet.

Efter andra världskriget inrättades också en internationell militärtribunal för Tokyo (internationella militärtribunalen för Fjärran Östern). Den särskilda tribunalen i Tokyo inrättades inte utifrån ett internationellt avtal, utan genom en deklaration av den amerikanske generalen Douglas MacArthur 1946.

Alla internationella domstolar, inklusive historiska och nedlagda domstolar, har således inte omfattats av motsvarande ratificeringsförfarande som Internationella brottmålsdomstolen. Däremot har exempelvis Nürnbergprocessen och de principer som antogs där blivit en etablerad del av den internationella straffrätten genom olika processer, till exempel inom FN och senare inom EU. Behörigheten för de internationella tribunalerna för Jugoslavien och Rwanda bygger å sin sida på att de inrättades av FN:s säkerhetsråd med ett mandat som baserar sig på FN:s stadga.

I ljuset av inkommen utredning anser lagutskottet att det med tanke på tolkningen av bestämmelsens ordalydelse ”erkänd internationell domstol” i och för sig framgår av propositionsmotiven på det sätt som legalitetsprincipen förutsätter att tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen inte omfattar sådana internationella domstolar som till exempel tredjeländer inrättar utan För-
enta nationernas medverkan och/eller Finlands uttryckliga godkännande. Genom det passiva kriteriet ”erkänd” har man enligt uppgift strävat efter att tydligt lämna sådana internationella domstolar utanför straffbestämmelsens tillämpningsområde som inte man är beredd att godkänna och betrakta som legitima. På grund av de omständigheter som framkommit vid utskottets sakkunnigutfrågning och det som konstateras i grundlagsutskottets utlåtande anser lagutskottet dock att rekvisitet preciseras om ”erkänd” ersätt med ”en av Finland erkänd”. Lagutskottet föreslår att den föreslagna 11 kap. 10 b § preciseras på det sätt som framgår av detaljmotiveringen nedan.

Krav på uppsåt

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 38/2025 rd, s. 5—6) fäst uppmärksamhet vid uppsåtskravets betydelse vid bedömningen av regleringen. Enligt propositionsmotiven (RP, s. 13) innehåller de olika gärningssätten ett inbyggt uppsåtselement på så sätt att en person som uppriktigt misstagit sig på eller inte är medveten om fakta i princip inte kan straffas för ett förnekelsebrott. Grundlagsutskottet anser att betydelsen av uppsåtselementet och tydligheten i regleringen skulle stärkas av att det uttrycktes direkt i bestämmelsen. Detta är enligt grundlagsutskottet möjligt till exempel genom att kriminalisera att en person ”medvetet” förnekar, försvarar eller allvarligt förringar. Grundlagsutskottet anser att lagutskottet av konstitutionella skäl bör precisera regleringen.

Enligt uppgift från justitieministeriet ska varje medlemsstat enligt artikel 1.1 om kriminaliseringsskyldigheter i rambeslutet vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att de avsiktliga gärningar som nämns i den punkten blir straffbara. Utgångspunkten i strafflagen är att brott är straffbara endast om de är uppsåtliga, om inte också en gärning som begås av oaktsamhet är straffbar enligt lagen (3 kap. 5 § i strafflagen). Om en gärning i enlighet med den grundläggande utgångspunkten är straffbar bara om den är uppsåtlig nämns uppsåtskravet inte särskilt i bestäm-

Betänkande LaUB 16/2025 rd

melsen, såsom i till exempel den föreslagna straffbestämmelsen om förnekelse av allvarligt internationellt brott.

Vad uppsåt inbegriper definieras i fråga om så kallat följduppsåt i 3 kap. 6 § i strafflagen. Enligt den bestämmelsen är uppsåt att man strävar efter en följd och anser den vara säker eller övervägande sannolik. I lagen definieras inte uppsåt i förhållande till de omständigheter som beskrivs i rekvisitet (så kallat omständighetsuppsåt), men i anslutning till det gäller också en bestämmelse om rekvisitvillfarelse, enligt vilken gärningen inte är uppsåtlig, om gärningsmannen inte är medveten om de omständigheter som nämns i rekvisitet (4 kap. 1 § i strafflagen). Enligt inkommen utredning har högsta domstolen använt sannolikhetsuppsåtet också som nedre gräns för omständighetsuppsåtet. Dessa krav och utgångspunkter gäller alla brott som förutsätter uppsåt.

Enskilda brottsrekvisit kan också ha en subjektiv sida. Till exempel kan ”förringande” anses innebära att den som handlar på det sättet är tillräckligt medveten om vad saken gäller. Av de allmänna villkoren som gäller uppsåt följer att ansvaret också till dessa delar förutsätter att åtminstone den lägsta graden av uppsåt uppnås. I samband med varje rekvisit ska det tolkas om rekvisitet i någon mån ställer särskilda subjektiva krav.

Vissa brottsrekvisit innehåller subjektiva rekvisit som innebär högre krav än den lägsta graden av uppsåt. Det kan till exempel vara fråga om rekvisit som gäller ett visst syfte eller en viss medvetenhet om något. Ett sådant rekvisit kan man kalla ett överskjutande uppsåtsrekvisit.

Trots det som sägs ovan anser lagutskottet utifrån uppgifter från justitieministeriet att rekvisitet för 11 kap. 10 b § i lagförslaget kan kompletteras med rekvisitet ”medvetet”, som grundlagsutskottet nämner i sitt utlåtande. I detta särskilda sammanhang är betydelsen av tillägget att betona det krav på medvetenhet som uppsåtsrekvisitet allmänt omfattar. Rekvisitet ska tolkas mot bakgrund av de förutsättningar för tillräknande som avses i rambeslutet. Lagutskottet föreslår att 11 kap. 10 b § preciseras på det sätt som framgår av detaljmotiveringen nedan.

Övrigt

De ändringsförslag till innehållet i 11 kap. 10 b § som lagutskottet redogör för ovan och föreslår på det sätt som framgår av detaljmotiveringen och som baserar sig på grundlagsutskottets utlåtande och uppgifter från justitieministeriet innebär dels att det uttrycket i rambeslutet ersätts med ett annat uttryck, dels att bestämmelsen kompletteras med ytterligare element som inte direkt framgår av rambeslutet. Enligt den redogörelse som utskottet fått av justitieministeriet är ändringarna dock tillåtna enligt rambeslutet. Lagutskottet betonar att innehållet i regleringen inom ramen för legalitetsprincipen ska tolkas med beaktande av rambeslutet.

DETALJMOTIVERING

Lagen om ändring av 11 kap. i strafflagen

11 kap. Om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten

10 b §. Förnekelse av allvarligt internationellt brott. Paragrafen innehåller en ny straffbestämmelse om förnekelse av allvarligt internationellt brott. Enligt bestämmelsen ska den som på ett sätt som är ägnat att uppmanna till våld eller hat mot en i 10 § avsedd grupp eller en medlem av gruppen och att störa den allmänna ordningen offentligen förnekar, ursäktar eller allvarligt förringar ett sådant folkmord, ett sådant brott mot mänskligheten, ett sådant aggressionsbrott eller en sådan krigsförbrytelse som fastställts genom ett lagakraftvunnet avgörande av en erkänd internationell domstol för förnekelse av allvarligt internationellt brott dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Av de orsaker som anges ovan i utskottets överväganden föreslår lagutskottet att 10 b § ändras så att kravet på allvarligt förringande (på finska ”vakava vähättely”) i straffbestämmelsen ersätts med ett krav på uppenbart förringande (på finska ”mitätöinti”). Eftersom det nya finska begreppet ”mitätöinti” är starkare än det ursprungliga finska uttrycket ”vakava vähättely” är det inte längre nödvändigt att på finska förstärka rekvisitet genom att ange allvarlighetsgraden. Även om det kan anses finnas en nyansskillnad mellan uppenbart förringande och allvarligt förringande, kan man vid tolkningen av rekvisitet som gäller uppenbart förringande utnyttja den beskrivning av innehållet i allvarligt förringande som ingår i propositionen. Utskottet noterar att innehållet i rambeslutet (2008/913/RIF) och dess styrande effekt på tolkningen av rekvisitet bör beaktas i fråga om en noggrannare definition av rekvisitets innehåll.

Den nya 10 b § som föreslås i 11 kap. i strafflagen innehåller ett villkor om att förnekelse, ursäktande eller allvarligt förringande ska gälla ett sådant folkmord, ett sådant brott mot mänskligheten, ett sådant aggressionsbrott eller en sådan krigsförbrytelse som fastställts genom ett lagakraftvunnet avgörande av en erkänd internationell domstol.

Av de orsaker som anges ovan i utskottets överväganden föreslår lagutskottet att 10 b § också ändras så att ordalydelsen ”erkänd” i straffbestämmelsen ersätts med ordalydelsen ”en av Finland erkänd”. I den föreslagna ordalydelsen är det dock inte fråga om att erkännandet nödvändigtvis är en särskild och formbunden åtgärd. Eftersom det på det sätt som anges i övervägandena inte finns någon särskild åtgärd för erkännande i alla sammanhang, ska erkännandet i sådana fall förstås ur ett bredare perspektiv så att det gäller domstolar som Finland genom sin internationella hållning anses ha förbundit sig till eller anses ha godkänt. Uppsåtet ska omfatta det förhållningssätt som uppfyller rekvisitet. Även i fråga om detta rekvisit är det skäl att beakta innehållet i rambeslutet (2008/913/RIF) och dess styrande effekt på tolkningen av rekvisitet.

Av de orsaker som anges i utskottets överväganden om kravet på uppsåt föreslår lagutskottet att 10 b § ytterligare ändras så att rekvisitet ”medvetet” fogas till brottsrekvisitet. I detta särskilda sammanhang är betydelsen av tillägget att betona det krav på medvetenhet som uppsåtsrekvisitet allmänt omfattar. Avsikten är inte att avvika från de allmänna utgångspunkterna och principerna

Betänkande LaUB 16/2025 rd

för uppsåt. Rekvisitet ska tolkas mot bakgrund av de förutsättningar för tillräknande som avses i rambeslutet.

I specialmotiveringen till propositionen (RP, s. 35) konstateras det i fråga om 11 kap. 10 b § att det är fråga om ett brott som baserar sig på meddelandets innehåll, varför riksåklagaren fattar beslut om att väcka åtal med stöd av 24 § 1 mom. i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003, yttrandefrihetslagen). Lagutskottet noterar utifrån inkommen utredning att riksåklagaren dock har exklusiv behörighet endast om vissa villkor är uppfyllda. Därför bör frågan om riksåklagarens exklusiva behörighet i stället för ovan nämnda formulering uttryckas så att när det är fråga om ett brott som avses i yttrandefrihetslagen och som grundar sig på innehållet i ett publicerat meddelande, är det riksåklagaren som med stöd av 24 § 1 mom. beslutar om åtal ska väckas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 47/2025 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 11 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 11 kap. 15 §, sådan den lyder i lag 511/2011, samt
fogas till 11 kap. en ny 10 b § som följer:

11 kap.

Om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten

10 b §

Förnekelse av allvarligt internationellt brott

Den som på ett sätt som är ägnat att uppmanna till våld eller hat mot en i 10 § avsedd grupp eller en medlem av gruppen och att störa den allmänna ordningen offentligen **medvetet** förnekar, ursäktar eller **uppenbart** förringar ett sådant folkmord, ett sådant brott mot mänskligheten, ett så-

Betänkande LaUB 16/2025 rd

dant aggressionsbrott eller en sådan krigsförbrytelse som fastställts genom ett lagakraftvunnet avgörande av en **av Finland erkänd** internationell domstol ska för *förnekelse av allvarligt internationellt brott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

15 §

Juridiska personers straffansvar

På hets mot folkgrupp, grov hets mot folkgrupp och förnekelse av allvarligt internationellt brott tillämpas vad som föreskrivs om juridiska personers straffansvar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 3.12.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Jessi Jokelainen vänst
medlem Aleksi Jäntti saml
medlem Anette Karlsson sd
medlem Mari Kaunistola saml
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Susanne Päivärinta saml
medlem Mika Riipi cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd.

Sekreterare var

utskottsråd Mikko Monto.